

M. 6135 : 1-19

ACC. N:R. _____

Landskap: Småland.

Upptecknat av: P. H. Rasm.

Härad: Timmerb.

Adress: Storg. Ragan.

Socken: Berga.

Berättat av: _____

Uppteckningsår: 1939.

Född år _____ i _____

Olekovill.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6135

ACC. N:R.

Landskap: Småland Upptecknat av: A. H. R. Rasmussen
 Härad: Ämnebo Adress: Torshagen, Ämnebo
 Socken: Berga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ueckovill.

I den gamla tiden kände
 det inte så stilla att man räka-
 de ut för den fornlige malien
 att vara ueckovill. Det var på-
 skilt i enstaka och med avlägs-
 belägna gårdar, Torp och backstugor
 som man ibland kunde räka ut
 för detta obehag, men det kunde och
 så hånda inne i den färdbebyggda
 byn, fastän man där naturligtvis
 snart nog blev uppmärksamgjord av
 grannarna, ifall att man rådde komma

Skriv endast på denna sida!

ACC. N: 6135

2

Landskap: Småland.

Upptecknat av: H. H. Rasmussen.

Härad: Sunne.

Adress: Torlag, Lager.

Socken: Lager.

Berättat av: H. H. Rasmussen.

Uppteckningsår:

Född år 1817 i Torlag, död den 1903.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ut i arbete på en söndag. Men det var inte borta allmogebefolkningen som skulle komma i denna dilemma. En gammal folksägare här berättar att P. O. m. gjorde prästen en gång blev verktyg. Han stod utanför kyrkogården och var besatt med att ha en full till stö-
 åt sin beaktelse. När kyrkofolket en söndagsmorgon gick förbi på väg mot kyrkan. "Här ska jag gå i dag," sa prästen. "Här ska jag till kyrkan för det är jag söndag i dag, det var prästen; svarat kyrkofolket. Prästen började då att räkna

Skriv endast på denna sida!

6135

ACC. N:R.

3

Landskap: *Småland.*Upptecknat av: *P. B. Rasm.*Härad: *Smålands*Adress: *Torsås, Långan*Socken: *Berga*Berättat av: *fru Maria Dahlström*Uppteckningsår: *1939*Född år *1813* i *Torsås*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

efter vad fru Mary berättade de hade haft
 för sig under hela den gångna ve-
 kan och han kom där till det re-
 sultatet, att "det är pörlig i dag."
 Han fick sålunda annat att tänka
 på än tillfredställelse av att sin
 beaktelse och det gällde att i stället
 skynda sig med införandet av präst
 hästen och göra sig i ordning för att
 bege sig till Nytham och förätta
 brynningsbrynningsgårderna där. I präst-
 gården var det väl annars inte så
 värt att räkna att bli verksam.
 Man hade ju möjligheter där till att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6135

Landskap: Småland Upptecknat av: H. H. Larsson
 Härad: Ämnebo Adress: Torsås, Ögryta
 Socken: Berga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1909 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kunna följa med tiden. Alltså bestämde
 vi ^{det} tillstånd för det folk som bodde
 ute i åbyggena långt från annan
 bebyggelse och i saknad av banade
 vägar dit. Under långvariga och strä-
 ga vintar för exempel hade man där
 ingen annan förtjänad förbindelse med ytt-
 ertvärlden och frånvaron från ^{vid} de sön-
 dagliga gudstjänsterna i kyrkan var
 då väl motiverad. Man hade där
 inga fastförbindelse med yttvärlden
 och försörjning var ohänsa. Skolan
 var väl den egentliga förtjänsten
 även då och de som följde den unga

Skriv endast på denna sida!

6135

ACC. N:R.

5

Landskap: Småland.

Upptecknat av: J. H. R. Rönner.

Härad: Tunnsjö.

Adress: Bodarp, Lång.

Socken: Berga.

Berättat av: Per Thomsen.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1869 i Fällnäs.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skade sig ju alltid från att bli verk-
korilla. Men det fanns ju personer
som inte heller läste den publikationen.

Som nämnde kunde det även
hända mitt i byn att man blev
verkorill. Det berättas om divarande
nåmasse gamle till Berga kyrka.
Det var i slutet på 1870. eller början av
1880-talet. En söndag under hösttiden
 hade han begivit sig ut på ången
 för att slå. Fram på morgonen bör-
gade kyrkstämman så småningom
 kyrkstämman gränande även kyrkklackarna
 om att det var sabbat. Då förstod

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6135

Landskap: Småland.
 Härad: Tunnsjö
 Socken: Berg
 Uppteckningsår: 1919

Upptecknat av: A. B. Rosen.
 Adress: Torbj. Lager.
 Berättat av: Per Brandt Ekman
 Född år 1869 i Fallnäs

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Ensomt att det var söndag och hon
 stundade därför på gott hon kunde
 ut till ången, där hennes man
 var sysselsatt med städdning
 och hade hållit på honom sedan
 tidiga morgontimmar, när arbetet
 började ringades biten på den tiden,
 för att underätta honom om miss.
 Fagert. arbetet redades naturligtvis om-
 detast och när juhet hade gitt in i
 ångtan, begav man sig hem på fisket
 som möjligt. eller prägar ångtagning
 blev det inte från någon av den giv-
 den invånare ifrågasatt söndag.

Skriv endast på denna sida!

6135

ACC. N:R.

Landskap: Småland.Upptecknat av: P. H. Rasm.Härad: Runnbo.Adress: Trilap. Ragn.Socken: Boga.Berättat av: P. O. JohanssonUppteckningsår: 1939Född år: 1939LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

En lantbrukare i Singsås
 skulle en gång (det var på 1870 eller 80 talet)
 trösta. Han vidtalade en Karl som var
 mig behjälplig i detta arbete med att
 "ställa den ene trösten" som man sade om
 den som bitit sig i sin tröskning
 med plöjel. Det var att mannen
 skulle komma på söndagskvällen för
 att vara på platsen när arbetet i ti-
 dige måndagsstunden skulle börja. Man
 gick tidigt till vila den gången och när
 lantbrukaren vaknade, tyckte han att det
 var på tid att stå upp och "slö i loen".
 Han mycket klara var gjorda han

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6135

8

Landskap: Småland, Upptecknat av: P. H. Larsson
 Härad: Emmets, Adress: Storg. Lagan
 Socken: Berga, Berättat av: P. O. Johansson
 Uppteckningsår: 1939, Född år: 1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Sig inte beväis med att Tjoga varit om.
 De gamla Träskkastarna brukade näm-
 na på sin kropp när det var tid för
 att stiga upp och börja arbetshin-
 gen, och när det då fanns på de and-
 ra bogarna i byn, så hade man även
 att bli den förste av gammarna att
 börja arbetet för dagen och om denna
 vardighet förlorades man ofta under
 Kristens kropp, då Träskningen med slaga
 präglade. Denna gången var det de
 båda männen ifrån, som var de
 första till att börja detta arbete. De
 Träskade den med Traven såd efter den

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. 6135

Landskap: Småland. Upptecknat av: S. H. Rasm.
Härad: Ämnebo. Adress: Torlap, Ämnebo.
Socken: Berga Berättat av: S. H. Rasm.
Uppteckningsår: 1939 Född år i

9
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Andra och när de hade kallat på en
till matvarande en förvaring och Egypten
de det började bli en brygg och andrade
på att det inte började dagen någon
gång. De gick in och åt frukost och
sedan gick de ut på köken för att
förbereda maten, men det var fortfarande
mörkt och dagbelysningen hade ännu
inte börjat dyka. Förhållandet var att
man på söndagskvällen slumrar till och
hos därefter vaknar. I ungdomsåren var
det först ^{i frukost} när de då ännu inte gick
till vila, men här hade man att de lite
varstades var upp för att börja att brygga.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6135

10

Landskap: Småland Upptecknat av: A. W. K. K.
 Härad: Funbo Adress: Frilof, Sjöman.
 Socken: Borga Berättat av: _____
 Uppteckningsår: 1939 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På grund av detta missade bröda-
 de innan alltså under hela söndags-
 kvällen utan att det var någon
 som gjorde den uppmärksamheten
 och fortsatte sedan i ett sammanhang
 den långa vinternatten i följd. Man
 nämnde då inte arbetstiden i timmar
 och dagpenningen var högst tre daler
 samt maten.

Adress: Kristehöjda hade
 sitt lilla förpostställe i Lingsjölands
 äga vid ^{här} Nykrovaigen mot (Kistavägen)
 stads ända om Elgelund. En julatta.
 när Nykrovaigen från Torst och Lingsjö

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **6135**

Landskap: Småland Upptecknat av: J. H. Sjöman
Härad: Ämneby Address: Torsby, Ragar
Socken: Berga Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1909 Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

voro på väg till attesängen i Öltjärns
kyrka, stod Andreas när på sin
loga och tröskade sid. De av
männan gick då fram till honom och
sade: "Öh, står du här och tröskas!
Är du inte också där i julstalle så
du skulle va i kyrkan nu? Lassa de
genast in och gör det i ordning, på
att du kommer till Torsby. Andreas blev
nu förbryllad. Han hade för sig att
det var julstalle i stället för juldagen
och att han skulle attesäsa som
han såväl som så många andra hade
dåns gamla brukade göra på juldagen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6135

13

Landskap: Småland. Upptecknat av: M. A. Larsson
Härad: Tunners. Adress: Torslag, Laga.
Socken: Berga. Berättat av:
Uppteckningsår: 1929 Född år i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Emedan de under tiden nämnts dess
förmän var upptagna med samma
arbete som bönderna. Andreas skyddade
sig om sin far att berätta för sin gem-
ma om det fästa misslyckandet, men när
han skyddade sig i julstämman blev det inte
av och vad var det: man hade det
även gått missat om julstämman
i det hemmet, därför att man bli-
vit verkställ.

Det var en söndagsmorgon om-
kring år 1908. Torparen Johan Petersson
i Boarbäcken, Allmänna Laga.

Skriv endast på denna sida!

6135

ACC. N:R.

Landskap: Småland

Upptecknat av: H. H. Larsson

Härad: Sunne

Adress: Trång, Lång-

Socken: Berga o. Trång

Berättat av: Aug. Thorsen

Uppteckningsår: 1939

Född år 1883 i Boabacken.

13

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skulle gå till Trångs Myrka, som
han hade närmast till och brukade be-
söka, annars var han bergabo. När
han kom till närmaste grannställe:
Ramsköp var man där i full fart
med att träcka på verkst. Johan Peters-
son undrade huru därtill förhåll sig,
men sade likväl ingenting. När han
gick hem från Myrka förte sig arbe-
tet på logan: R. liden fullt som
när han på Boabacken tidigare i dagen
hade gått där förbi. Han gick då från
till gårdens ägare J., som stod och
anordnade träskverket och sade:

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6135

Landskap: Småland.

Härad: Sunnebo

Socken: Berg o. Tving

Uppteckningsår: 1922

Upptecknat av: W. A. Rosen.

Adress: Trilap, Lagen.

Berättat av: Beng. Svensson.

Född år 1883 i Boanåker.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

- Också Träskan var där i dag. Vets vi
inte att det är söndag?
- Nej, det är inte söndag i dag, det
var i går det, i dag är det måndag.
Fyrdag.
- Jo, visst är det söndag i dag. Jag
har varit vid Träskan fyrdag i dag.
Det var kyrkostaden P. R. och prästi.
Mads, svarade Johan.
- Ja, blev J. blev snopen och arbe-
tet upphörde.

Under tiden som Johan Peters-
son var i kyrkan hade hans hustru
Sigrid gått bort till Ransköp på

ACC. N:R. 6135

Landskap: Småland Upptecknat av: A. H. Nilsson
Härad: Emmets Adress: Törebys Lådan
Socken: Berga o. Tålsjö Berättat av: August Nilsson
Uppteckningsår: 1929 Född år 1883 i Borås

15
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Beck och Mustun till J. Lenna kvin-
na påts då och komnade vargen till
en vax. Ingrid annärde bägen, emedan
det var söndag.

- Då va la i gå då, svarade hon. I då-
as då munda. Ingrid förmidde inte över-
tyga sin granne om rättas förhållande,
men hennes make, som varit vid kyrkan
lyskades att återvända det nu på lozan
arbetande. Bäckfolket och då blev arbetat
för dagen nedlagt.

Bäcken ifråga är mycket belägen
och ännu för 25 år sedan hade man inga tid-
ningar eller någon annan regulär förbindelse med yttre världen.

Skriv endast på denna sida!

6135

ACC. N:R.

16

Landskap: Småland.

Upptecknat av: P. H. Rönner.

Härad: Sunnebo.

Adress: Torlag, Lagan

Socken: Berga.

Berättat av: J. P. Salomonsson

Uppteckningsår: 1929

Född år 1876 i Sunnebo

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

J. H. gjord skulle man en gång slagträcka sig. Det var i slutet av 1890-talet. Biedens ägare B. var en gammal och förmådde inte längre vara med i arbetet, men bestämde sig och lida kunde han. Han hade varit med i den gamla tiden och ställde sålunda stora krav på sitt folk. Arbetet påbörjades inte. På en måndag skulle plöjeströkingen börja och en Karl i byn hade vittnats att vara drängen behjälplig i detta arbete. Han hade sig tidigt på söndagskvällen för att få vila och sova till dess det blev tid att gå upp och

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: J. F. Höglund.
Härad: Sunne. Adress: Torshälsan.
Socken: Berga. Berättat av: J. F. Höglund.
Uppteckningsår: 1939. Född år 1876 i Månsbo.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Östergötland. Det blev snart den tiden,
då husbonden kom och väckte drängen,
som genast steg upp. Han kände sig
nog lite grovare, men det fick inte
hjälpa, arbetet skulle ju. På sin gång
och det kunde inte vara annat. Det
var kallt i vädret och kändes ^{även} ~~mycket~~
obekvämligt att stiga upp och gå i arbe-
tet så tidigt. Han gick snällt ut i
ladugården och stallen, där han fodra-
de och rengjorde på båda ställen. Han
tyckte nog att kreaturen inte var så
morgonfriga som vanligt, men han
gjorde sig inte därvid. Någon fröskammad

ACC. N:R. 6135

18

Landskap: Småland.

Upptecknat av: J. H. Kärn.

Härad: Sunne.

Adress: Tröskv. Lagan.

Socken: Berga.

Berättat av: J. H. Kärn.

Uppteckningsår: 1939.

Född år 1876 i Månstads.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skötes inte av, var för han gick ensam
på logan och började arbeta. Det
enäriska var ju litet enformigt, men
han var ung och stark så även det
gick för sig. När han hade tröskt
2. Trava såg man, som han var
och undrade vad han var för en männi-
ska som måste upp och enäriska på
natten, innan andra blivit vakna.

(Tröskkollen hade gått dit mycket tidigt,
när han väckte sig i husbunden där var
"mångt" av sig). Männen gick en in för
att dricka morgonkaffet och då förstod
drängen hela sammanhanget. Husbunden

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Småland. Upptecknat av: A. H. Rönner.
Härad: Tunnabro. Adress: Trång, Lagan.
Socken: Berga. Berättat av: J. P. Palmgren.
Uppteckningsår: 1929. Född år 1876 i Månarås.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hade inte varit länge på söndagskvällen
jörän. Han vaknade och sk. " var det
som han väckte drängen. Denne förtod
om varja ötan blev på ovanligt lång.

Drängen blev givetvis arg och
det uppstod en häftigt upprörd mellan
 honom och husbonden.

- Si då: på di: visat, på ska: ja: väl
lämna platsen med de somma, betade
drängen.

Husbonden fann då för gott att
be om förlåtelse för det att han mot sin
vilja ställt drängen i arbete på söndagskväl.
han och sedan blev allt bra igen.